Halászati Lapok

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászati Terméktanács információs és marketing hírlevele

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

III. évfolyam

2002/ November

Összefogás nélkül nem megy

Az október 15-ei, Szegeden megrendezett elnökségi ülésen első ízben számolt be egy éves munkájáról a szövetség ragadozó hal tagozata. Mayer István, a tagozat elnöke beszámolójában azt hangsúlyozta, hogy ha nem fognak össze a piac szereplői, akkor az Európai Unióban nem lesznek az egyes termelők piac- és versenyképesek. Az összefogás egyáltalán nem egyszerű feladat, derült ki a további mondandókból, mert az egyéni érdekek, törekvések gyakran háttérbe szorítanak magasabb értékrendeket. Ez pedig rövid távú gondolkodásra vall, már csak azért is, mert az európai akvakultúra és gazdálkodás is jelentős változások előtt áll, ez a gazdasági szektor sem tudja magát mentesíteni a globalizáció hatásai alól. Rideg Árpád, a tagozat egyik tagja nagy gondot fordít arra, hogy pontos információi legyenek az unióban zajló folyamatokról.

• A közelmúltban, Bordeaux-ban – lám, nem csak a bor, hanem a hal hazája is – járt egy nemzetközi tanácskozáson. Mit keres egy ilyen rendezvényen egy olyan ember, aki – saját bevallása szerint – az ország legkisebb halas cégét működteti?

– Mielőtt konkrétan válaszolnék, hadd mutatkozzam be: *Rideg Árpád* haltenyésztő vagyok, s idehaza valóban talán a legkisebb tenyésztő vállalkozás tulajdonosa. Szakterületünk az ivadéknevelés, ezen belül is a tokfélék ivadék nevelésével foglalkozunk. Mivel bátyámmal, aki gépészmérnök, ketten visszük a vállalkozást, olyan területet kellett választanunk, amelyből megélhetünk és eltarthatjuk családjainkat. Homokmégyen lakunk, ez Kalocsától délkeletre, 12 kilométerre fekvő kis falu, amely futóhomokon épült. Innen a falu elnevezése is, ezen a tájékon nem megy, hanem mégy a homok. Amikor 12 évvel ezelőtt belekezdtünk a vállalkozásunkba, akkor kicsit furcsán néztek ránk: homokon halat termelni? Homokon nem is, de kádakban, medencékben lehet halat termelni. Ehhez nem is kell sok víz, már csak azért sem, mert ugyanazt a vizet használjuk fel többszörösen, magyarul recirkuláltatjuk a vizet. A rendszer nálunk zárt, s épületben, vagy szabadon felállítunk műanyag medencéket, vagy fóliával bélelt homokgödröket, és szűrőkön keresztül a megtisztított víz ismét visszajut a halakhoz. Mi csapvízről dolgozunk, a technológia teljesen ellenőrzött, s csak ivadékhallal, tehát nem piaci hallal foglalkozunk. Minden évben próbáljuk a technológiát fejleszteni, javítani, s ehhez a konkurenciát is ismernünk kell. Mi főként Nyugat-Európába visszük a 4–5 centis ivadékokat, de idehaza is értékesítünk. Kérdésére válaszolva, el kell menni kiállításokra, konferenciákra. Az idén egyedül Bordeaux-ban volt édesvízi kiállítás és vásár, szeptember 17-étől 20-áig, ahová persze nem egyszerű eljutni. Azt hiszem, Magyarországról egyedül voltam, igaz, nyelvismeret is szükséges ahhoz, hogy a technológiákat ellessük. Angolul, franciául, németül és oroszul is megértetem magam. Az orosz nyelvtudás igen fontos, mert az orosz toktenyésztés világszínvonalú. Ott már az 1800-as évek végén kezdték a tok tenyésztését. Nem véletlen, hogy aki a tokfélékkel foglalkozik, valamilyen szinten beszél oroszul.

Amikor 12 évvel ezelőtt belekezdtünk a vállalkozásunkba, akkor kicsit furcsán néztek ránk: homokon halat termelni?

• Bizonyára laikus a kérdés, de próbálkozom: milyen a magyar tokféle?

– Magyar tok nincs. A tok ősi halcsalád, porcos-vértes halakhoz tartoznak, s a korát tekintve 250 millió évre teszik eredetét.

(Folytatás a 2. oldalon)

Tartalom:

Ülésezett az elnökség	3
A Szegedfish Kft.	3
Öreg-tó nem vén tó...	4
Drezdában jártunk	6
A Balatoni Halászati Rt. tevékenységéről	7
Kádár Mihálytól búcsúzunk	7
Az Európai Unió halászata és haltermelése (1.)	8

2002. A HAL ÉVE –

ORSZÁGOS GASZTRONÓMIAI RENDEZVÉNYSOROZAT

Egyen halat finom! falat

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Összefogás nélkül nem megy

(Folytatás az 1. oldalról)

(Csak zárójelben: az ember 40 ezer éve pusztítja a földet, a ma oly népszerű lazac 2,5 millió éve él.) A tokfélék tehát egyidősek a dinoszauruszokkal, s a Föld északi féltekéjén éltek. Az utóbbi néhány ezer évben rohamos pusztulásnak indult, jelenleg mintegy 26 fajuk él az északi féltekén. Ebből a 26 fajból akad néhány, amely sajnos már csak a könyvekben maradt fenn. Magyarországon öt faj fordult elő őshonos fajként. A viza a legnagyobbra növő fajok közé tartozik. Budapesten a Vizafogó utca és a Halászbástya a vizák emlékét őrzik. A Halászbástyáról a királyi halászok figyelték a Dunát, mikor jönnek fel a cápa nagyságú vizák, s amikor feltűntek, akkor hálóval megfogták őket. Ez a hal elérte a másfél tonnás súlyt is. Van a vágótok, vagy orosztok, amely „csak" 100–150 kilósra nő meg, s még napjainkban is előfordul a Dunában, de nagyon ritka. A sőregtok már jóval kisebb rokonainál, 30–50 kilogrammos, hosszú orrú, érdekes hal. A simatok már csaknem kipusztult, s csak kistestvérként tartják számon a kecsegét, amely igencsak pirinyó a másfél tonnás vizához képest. A kecsege 10–15 kilogrammos súlyt érhet el. Gazdasági jelentősége ma már csak a kecsegének van. A kecsege nem vándorló, miként a többi tokféle, amelyek tengerből vándoroltak a fel a folyókon, hogy leívjanak. A kecsege a Tiszában talált magának életteret, de a Dunában is elő-előfordul még. A tokfélék tenyésztése hosszú múltra tekint vissza, Magyarországon is nagy hagyománya volt, már Honfoglaláskor és utána is a viza lehalászásának. A viza kaviár értéke ma is az aranyéval vetekszik, s amiért jó pénz kapható, azt a mohó ember túlhalássza. Magyarországon az ötvenes években elején, *Jaczó Imre* bácsi – a HAKI-ban volt kutató – kezdte el a szovjet hadifogságban szerzett tapasztalatok alapján a kecsege tenyésztését. Amikor befejeztem az egyetemet, 1988-ban, olyan halat kerestem, amelylyel egy kis cég hosszú távon foglalkozhat, mondhatni kuriózum. Ezért választottuk a kecsegét és a tokféléket.

• Mit tapasztalt Bordeaux-ban? Merre tart az édesvízi ragadozóhal tenyésztés?

– Évente visszatérő vendége vagyok az európai édesvízi kiállításoknak. Az egyik szemem sír, a másik nevet, amikor a tapasztalatokat összegzem. Egyik fajból hiány, a másikból túltermelés mutatkozik. Természetesen mindig azt keresik, ami éppen nincs. A nagy intenzív tenyésztő telepek gondokkal küzdenek, mert olyan magasak a költségek – takarmány, energia, élőmunka, beruházás-fejlesztés, üzemeltetés – amelyeket a mai halárak nem fedezik. Két francia telepen jártam, egy sügér és egy toktelepen, s mindkét helyen azt mondták, hogy alacsonyak az árak. Az Európai Unió pozitívan áll a dolgokhoz, mert a tengereket tehermentesíteni kell. Óriási a tengeri halászás, a vízszennyezés mértéke, így az akvakultúra mind nagyobb jelentőséget kap. Ez kedvez a tenyésztőtelepeknek is, már ami a jövőt illeti. Terv és eldöntött tény az is, hogy a halászatból kiszoruló munkaerőt – mintegy 15 ezer európai halászról van szó – az akvakultúra fejlesztése révén kívánják foglalkoztatni. Az állami támogatásoknak, pályázati kiírásoknak is ezt kell ösztönözniük. Ugyanakkor a jelenlegi helyzet egyáltalán nem rózsás, mivel túltermelés van – lásd afrikai harcsa, amelynek ma már csak fél euró a kilónkénti ára, ami miatt összeomlott a piac – s egyik napról a másikra nem lehet a termelést felfuttatni, vagy éppen fajtát váltani.

• Kicsi vállalkozóként életben tud-e maradni, ha belépünk az Unióba?

– Egy példát hadd említsek. Tavasszal Dániába mentem, s kecsege ivadékot vittem egy dán telepre. Az autópálya mellett parasztgazdaságokat láttam, viszont gépeket sehol. Mi történhetett, gondolkodtam, s amikor rákérdeztem, akkor elmondták a helyzetet. Ezek olyan kis gazdaságok voltak, 10–20 hektárosak, amelyek nem bírták az uniós versenyt, csődbe mentek, s a nagy gazdálkodók kibérlik a földet. A régi gazda már csak lakik a földjén, de nem műveli. Tudomásul kell venni, aki nem tud váltani, az elvész.

• És talán össze is kellene fogni...

– Elméletileg ez szép volna, de emlékszünk rá, hogy szövetkezet már száz éve van Magyarországon. Nem mindegy azonban, hogy belekényszerítik-e a szövetkezésbe a gazdát, a parasztot, avagy rájön maga arra, hogy nincs más út a fejlődéshez. Azok a kisgazdaságok, amelyek nem különlegeset és kézimunka igényes feladatot választanak, azok nem élnek meg. S természetesen a piac igényét is figyelembe kell venni. Ha viszont ráfizetéses az ügy, akkor azt abba kell hagyni! Dániában több ezer kistermelő paraszt ment tönkre, ahogy beléptek az Európai Unióba. Ne szépítsük a dolgot, ha mi belépünk, nálunk sem lesz más a helyzet, ha csak nem jönnek létre integrációk, szövetkezések.

H. Gy.

Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakiskola

2890 Tata Új út 19. (Tel: 34/587-666)
OM azonosítószám: 031966
felvételt hirdet

A HALÁSZ SZAKMÁRA

Halász szakképesítésre azok a fiatalok jelentkezhetnek, akik:

- csak 8. általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, de tanévkezdésig a 16. életévüket betöltik,
- a 8. általános iskolát végzik (ők először a 2 éves pályaorientált 9–10. osztályt végzik el),
- az érettségi bizonyítvánnyal rendelkező fiatalok.

Piaci árak Németországból

	München	Nürnberg
	EUR/kg	
Ponty	9	-
Süllő	22	10,20-13,20
Csuka	-	10,20-13,20
Harcsa	-	10,20-14,30

(Forrás: Fisher & Teichwirt 2002. 10. sz.)

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2002. év 44. hét (október 28–31.) az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	480-540	180
Észak-Alföld	480-550	180-200
Dél-Dunántúl	470-540	170
Közép-Magyarország	460-550	170

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2002. év 44. hét (október 28–31.) az ország különböző piacain

	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	790	370
Budapest Rákóczi tér	850	-
Budapest Lehel tér	850	360
Budapest Békásmegyer	790	390
Debrecen	700	400
Győr	650	330
Miskolc	690	380
Pécs	690-720	350
Szeged	730	260
Szekszárd	700	-
Szolnok	700	300

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Ülésezett az elnökség

Október 15-én Szegeden tartotta soron következő elnökségi ülését a Haltermelők Országos Szövetsége. Napirenden szerepelt az a beszámoló, amely a pontyfajták 2002. évben végzett teljesítményvizsgálatáról és a tenyésztő szervezetek felülvizsgálatáról, valamint a 2003. évi tervekről szólt. Ugyancsak beszámoló hangzott el a pontytenyésztő tagozat 2002. évi tevékenységéről. Tájékoztatót hallgattak meg az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény módosításának előkészítéséről, az egyes ragadozó halfajok termelésének aktuális kérdéseiről. Végül, de nem utoljára a házigazda Szegedfish Kft. ismertette tevékenységét.

Az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet az állattenyésztési törvény alapján felülvizsgálja a elismert pontyfajtával rendelkező tenyésztő szervezeteket, mondta előadásában *Demeterné Pédery Tünde.*

Jelenleg 16 tenyésztő szervezet van, ebből 1 szervezet tevékenysége fel van függesztve.

1 új tenyésztő szervezet, a Ráckevei Dunaág Horgászszövetség, ráckevei pikkelyes ponty fajtája került ideiglenes elismerésre 2002-ben, felülvizsgálata 2003-ban esedékes.

Az OMMI ellenőrzi a nyilvántartásokat, törzskönyvek vezetését, tenyésztési program betartását és a termelési eredményeket.

Fontos kötelezettségük a pontytenyésztőknek a keltetési napló vezetése, illetve azok másolati példányának beküldése határidőre (augusztus 31.). Az év során értékesített pontyfajtákra a tenyésztők kötelesek származási igazolást kiállítani, amelynek 1 másolati példányát az OMMI-hoz kell beküldeniük december 31-ig. Demeterné kérte, hogy a tenyésztő szervezetek a fent említett határidőket tartsák be.

2001-ben 3 pontyfajta teljesítményvizsgálata fejeződött be: a szegedi tükrös, a mórichelyi tükrös és a nagyatádi tükrös, melynek eredményeit az OMMI most tette közzé teljesítményvizsgálatról szóló kiadványában.

Az idén 5 pontyfajta teljesítményvizsgálata ért véget: a dinnyési tükrös, a varászlói tükrös, a tatai palaszürke pikkelyes, a hajdú T1 tükrös és a hortobágyi tükrös fajtáké. Az eredmények kiértékelése még folyamatban van.

2002-ben újabb 5 fajta teljesítményvizsgálata kezdődött: a geleji nyurga, a hajdúszoboszlói tükrös, a ráckevei pikkelyes, a balatoni sudár és a szarvasi P34 pikkelyes pontyfajtáké. A fajták lehalászásának időpontja 2002. október 16. és 17.

2003-ban a teljesítményvizsgálat újra indul.

Dr. Bakos János előadása:

„Tájékoztató az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. Törvény módosításának előkészítéséről."

A Magyar Állattenyésztők Szövetsége (MÁSZ) keretein belül alakult egy munkabizottság, mely az Állattenyésztési Törvény felülvizsgálatát végzi. A munkabizottság munkájában Szövetségünk, mint a MÁSZ tagszervezete vesz részt és javaslatokat tesz a törvény módosítására az alábbiak szerint:

– A törvény fajtaelismerésre vonatkozó rendeletében szerepeltetni kívánja a pontytenyésztő szervezetek – Teljesítményvizsgálati Kódexben rögzített irányelvek alapján végzett – saját teljesítményvizsgálatának (STV) rendjét.

– Javasolja, hogy az állattenyésztés hosszú távú fejlesztési programjának kidolgozásában a tenyésztő szervezeteket véleményezési jog illesse meg.

– Kiemelten támogatja, hogy a tenyésztő szervezeti elismerés határozatlan időre szóljon, ami visszavonható, ha az ellenőrzés javíthatatlan hiányosságokat állapít meg.

– Javasolja, hogy az elismert pontyfajtáknál szükséges törzskönyv és származási igazolás vezetésének szabályai kerüljenek be a törvény ide vonatkozó rendeletének mellékletei közé.

A Szegedfish Kft.

Jogelődünk, a Szegedi Állami Gazdaság. 1949-ben alakult a Csongrád Megyei Kiszombor határában. Fejlődésének különböző szakaszában hol tangazdasági szerepet töltött be, hol pedig a Sertéstenyésztő és Hizlaló Vállalat gazdaságaként működött. Később e terület Kertimag- és Gyógynövénytermelő Gazdasággá alakult. A Szőregi Állami Gazdaságot magába foglalva 1962. január 1-vel a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet szegedi gazdaságával egyesült.

A Szegedi Állami Gazdaság – törvényi előírás alapján – 1993. január 1-vel átalakult és Szegedi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Kft. néven működött tovább. Az ekkor zajló decentralizált privatizáció során értékesítésre kerültek az ásotthalmi- és pusztamérgesi terület szőlőültetvényei és feldolgozói.

Az állami cégek privatizációja keretében az ÁVÜ 1993-ban meghirdette értékesítésre a volt Szegedi ÁG. megmaradt egységeit, melyet pályázat útján a dolgozók nyertek meg. A társaság 1998-ban SZEGEDFISH Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.-re változtatta meg a nevét.

Tevékenységi körünkbe a tógazdasági haltermelés és a nagyüzemi tejtermelés tartozik. Ebben az évben mindkét ágazatunkban kiépítettük és bevezettük a HACCP élelmiszer-biztonsági rendszert.

A Szegedfish Kft. 1902 ha vízfelületen folytat intenzív halgazdálkodást. A tórendszer az 1317 ha-os Fehértóból és az 585 ha-os Új halastóból áll, az 1930–82. között épült mesterséges létesítmény tipikusan körtöltéses halastórendszer, amelynél a tavak lehalászása teljes vízleeresztéssel történik.

A tórendszer napjainkban négyes funkciót lát el, haltermelés, bevíztározás, természetvédelem és vadgazdálkodás.

Gazdaságunkban pontyot, fehér busát, amurt, harcsát, csukát és süllőt nevelünk, a saját törzsállományból történő keltetéstől egészen az étkezési hal előállításáig. A megtermelt hal 30%-át kül-, 70%-át belpiacon értékesítjük. Társaságunk folyamatosan ellátja étkezési hallal Dél-Magyarország szupermarketjeit, vendéglátó egységeit és halkereskedőit. Ezen túlmenően rendszeresen szállítunk halat horgászegyesületeknek és társgazdaságoknak. A szerződésen alapuló szállítói kötelezettségünk miatt tehát folyamatosan – egész évben – van lehalászás, illetve halkiadás. Öthalmi tehenészeti telepünkön 250 db Holstein-fríz tehenet és ennek utánpótlását biztosító szaporulatát tartjuk. Az állomány tejtermelő képessége az elmúlt időszakban folyamatosan javult, tavaly az egy tehénre eső éves tejtermelés 8896 liter volt. A szigorú technológiai fegyelem hatására évek óta Extra minőségű tejet termelünk, amelyet a DANONE Kft.-nek értékesítünk.

A halászati és a tehenészet takarmányszükségletét döntően közvetlenül termelőktől és a tőzsdén történő vásárlásból biztosítjuk, mivel a rendelkezésünkre álló 240 ha szántóterületen csak a szarvasmarha-főágazat tömegtakarmányát tudjuk előállítani.

Társaságunk korrekt kapcsolatra törekszik, minden partnerével. Fontosnak tartjuk, hogy hosszú távú, kiszámítható és tisztességes kapcsolatok mentén fejlődjön együttműködésünk. Gazdálkodásunk eredményessége múlik azon, hogy a jövőben még szorosabban együtt tudunk-e dolgozni olyan fontos ügyekben, mint

- környezet- és természetvédelem,
- termelés, termeltetés,
- kutatás, innováció,
- marketing, piac- és termelésszabályozás, valamint
- érdekegyeztetés, érdekvédelem.

Öreg-tó nem vén tó...

Kegyeibe fogadta az időjárás a tatai Öreg-tavi nagy halászatot. Az október 27-ei rendezvény egyben 2002. A Hal Éve rendezvénysorozat szabadtéri záró eseménye volt. Tegyük hozzá, méltó módon zárták a halászok az idei esztendőt, hiszen Tatán több ezer ember volt kíváncsi a lehalászásra, a hazai halfőző bajnokok különleges halételeire. Az egész napos programba belefért több kulturális és szórakoztató műsor is. A záró rendezvényen, amely immár hagyományteremtő is, Dr. Németh Imre földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter mondott beszédet, aki elvállalta a rendezvény fővédnökségét.

A bor nagymestere, Szöllösi Mihály

Szikrázó napsütés fogadta a Tatai Vár és az Esterházy sétány környékére látogató embereket, főként családokat, akik kíváncsiak voltak a kora reggeli lehalászásra. *Major Dezső*, a Tatai Mezőgazdasági Rt. vezérigazgatója – az Öreg-tóban lévő magas vízállás miatt – csak azon drukkolt, hogy legyen bőséges a zsákmány. Az lett, hiszen a már kora reggel sorba álló vásárlók közül egy sem ment haza üres kosárral. A frissen kifogott ponty ez úttal is sikert aratott a kedvezményes halvásáron. Miként a neszmélyi Szöllősi pincészet díjnyertes borainak bemutatása is, hiszen a tájjellegű, jobbnál jobb minőségi borok mindenki tetszését megnyerték. Lám, egyre népszerűbbé válik, hogy egy-egy halas rendezvényen a borok is bemutatkoznak. Nem véletlenül, hiszen ahogy a mondás is tartja, átkozott a hal a harmadik vízben.

Major Dezső az eseményt megnyitó felvezető mondataiban hangsúlyozta, hogy bár az Öreg-tó az ország egyik legszebb tava, mégsem az övé, még csak nem is részvénytársaságé, hanem a magyar állam tulajdonában van. Jól tudja ezt *dr. Németh Imre* miniszter is, akit megkülönböztetett figyelemmel külön is köszöntött a vizek városában, ahová először látogatott el a kormány tagjaként,

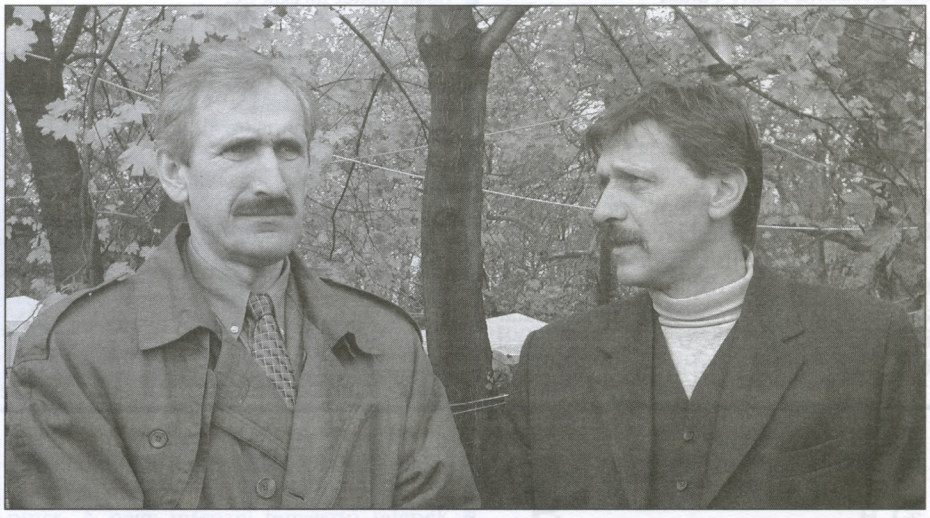

Dr. Németh Imre miniszter és dr. Orosz Sándor igazgató

Megtelt a háló

szakmai rendezvényre. Sietve tette hozzá a vezérigazgató, hogy reményeik szerint nem utoljára jött el ide a magas rangú vendég. Abban viszont biztos lehetett a rendező is, hogy mindenki jól érzi magát ezen a napon, a tó partján, elsősorban azért, mert az őszi hálóvetés olyan a halászoknak, mint a parasztembernek az aratás, a szőlősgazdának a szüret. Még akkor is, ha sok lényeges különbség van a munkák között, ám a lényege ugyanaz. Vagyis a termény betakarítása, ami a halászok esetében ezen a napon is gazdag zsákmányt eredményez. Mindent megtettek ezért, de csak néhány nap múlva derül ki, mennyire volt sikeres a munka.

Ebben a csodálatos környezetben itthon vagyunk, hiszen az Öreg-tó a magyar államé, vagyis mindannyiunké, kezdte mondandóját dr. Németh Imre miniszter. A magyar mezőgazdaságnak elsődleges feladata az, hogy az itt élő embereknek elérhető áron egészséges élelmiszert biztosítson. Az egészséges léthez, az egészség fenntartásához hozzátartozik a halfogyasztás is. Sajnálatos, hogy Magyarországon meglehetősen keveset fogyasztunk ebből a kiváló ételből,

hiszen évente, egy főre vetítve, három kilónyit eszik a magyar ember átlagban. Bár nem vagyunk tenger-mosta ország, de a mesterséges haltenyésztésben Európa élvonalához tartozunk, hisz vezető helyet foglalunk el. S itt, Tatán is rendkívül jelentős a mesterséges halelőállítás, haltenyésztés, mivel a Tatai Mezőgazdasági Rt.-nek 800 hektár tófelülete van, amelyben kiváló minőségű árut tud előállítani. A haltenyésztés rendkívül fontos a környezetgazdálkodás szempontjából, valamint az idegenforgalom szempontjából is. Úgy kell rá tekinteni, mint egy gazdasági ágazatra, s a miniszter meg van győződve róla, hogy az elkövetkezendő időben a másik két szegmens még inkább előtérbe helyeződik. A magyar kormány rendkívül fontosnak tartja a magyar mezőgazdaság és környezetgazdálkodás állapotának javítását, látható, hogy a költségvetésben az erején felül vállal annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők ismét a fejlődés útjára tudjanak lépni. Még az idén rendkívül komoly anyagi segítséget nyújt a kormány a mezőgazdasági termelőknek: tíz éve nem volt rá példa, hogy az elemi kárt szenvedőknek a kár enyhítéséhez, és az elmúlt időszakban felgyülemlett adósságok rendezéséhez 60 milliárd forintot fordítanak. A jövő évi adózásban is további kedvezményeket nyújtanak a mezőgazdaságban dolgozóknak, mivel a kormány is tudja, hogy rendkívül alacsony a jövedelmezőségi szintje az ágazatnak. Egyre kevesebb fiatal választja ezt a foglalkozást, éppen ezért szeretnének kedvet csinálni hozzá, mert szeretnék, ha kultúrált, ápolt környezetben élnénk, s a vidéken élők is, megtalálnák számításaikat a mezőgazdasági tevékenységben is. Aki viszont ide ma eljött, ünnepelni jött, s azért, hogy megkóstolja azokat a finomságokat, amelyek a tóból kifogott halból készülnek. Ehhez kívánt jó étvágyat a miniszter, és megnyitotta a látványhalászatot.

Bizonyára tudják, hogy 2002 a választások éve volt, így hozta a jogszabály, a politika törvénye, mondta előljáróban *dr. Orosz Sándor*, a Haltermelők Országos Szövetségének igazgatója. Kevesebben tudják viszont azt, hogy 2002. A Hal Éve, amelynek még mindig nincs vége. Ezt mi, halászok találtuk ki, éppen azért, mert úgy tapasztaltuk, hogy a 3 kilónyi fogyasztás, amiről miniszter úr is említést tett, borzasztóan kevés. Azokban az országokban, ahol ennél többet esznek, azt tapasztaltuk, hogy az emberek jobban élnek, hosszabb ideig élnek és azt is mondják, hogy kitartóbbak a szerelemben is. Ha ez máshol úgy van, a halászok úgy gondolják, helyénvaló lenne, ha mi, magyarok is ezeket a kellemes dolgokat sajátunkként megélhetnénk. Ezért elhatároztuk, hogy – csúnya kifejezéssel élve – elindítunk egy marketing kommunikációs programot. Kitaláltuk, hogy „Egyen halat, finom falat – ponty erre gondoltam!" szlogent, mert talán ezzel többen felfigyelnek a halból készült finomságokra is. A hal éve egy gondolat, egy mozgalom, s egy rendezvénysorozat is. A mozgalom lényege, túl azon, hogy az egyik legegészségesebb étel a hal, hogy olyan kellemes élményeket ad az embereknek, hogy e nélkül, valószínűleg szegényebbek lennénk. Egy rendezvénysorozat is a Hal Éve, hiszen az országban az idén 50–60 halfőző esemény volt, ahol az emberek ilyen és ehhez hasonló körülmények között finomabbnál finomabb ételeket ettek. A halfogyasztás előnyei és hátrányai ellen sokat lehetne beszélni. A halászoknak viszont az az álláspontja, hogy ilyen rendezvényeken, mint az Öreg-tavi lehalászás, tudják leginkább népszerűsíteni a halfogyasztást. Annak idején elkészített a szövetség egy halfogyasztási felmérést, amelyben megállapították, hogy a magyar ember szereti halat, ennek ellenére keveset eszik. Ennek oka, hogy ünnepi ételnek tekintik. Ha egyszer ünnepi étel a hal, legyen többször ünnepünk, s akkor több halat is fogyasztunk. E gondolat jegyében indult a Hal Éve rendezvénysorozat, s az igazgató bízik abban, hogy az évezred további éveiben is hasonló módon folytatódik a halfogyasztás népszerűsítése.

Több ezren voltak kíváncsiak a halászat eredményére — FOTÓK: TURCZER GYÖRGY

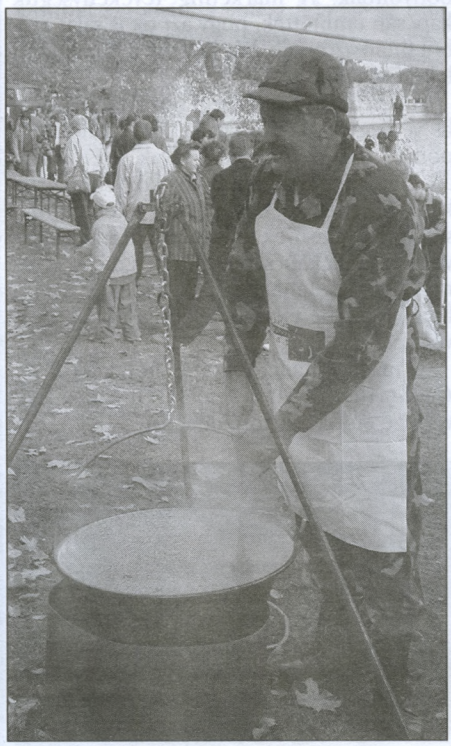

Mészáros Pál főzi a harcsapörköltet

Személyes vallomással kezdte mondandóját *Janák Emil*, az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója: nagyon szereti a halat, viszont nagyon szeretne fürödni a tóban, amit most nem tehet. Fiatal korában sokat versenyzett a tavon, mint evezős. Néha egy jó pohár víz is jól esik az embernek. S nem az a fontos, hogy kié a tó. Tudjuk mindannyian az Öreg-tóról, hogy egy völgyzárógátas tározó, amit az ember hozott létre. Ha létrehozta, azért tette, mert szeretné használni. S ez a legfontosabb. Nagyon sokan vagyunk, akik mindenféle módon szeretné ezt a szép tavat, környezetet használni. Ha Európába megyünk, akkor meg kell említeni, hogy az Európai Unió a vizek ügyét különös gonddal kezeli, és megfogalmazta a fenntartható vízgazdálkodás alapfogalmát, ami kötődik a fenntartható fejlődéshez. Ennek érdekében egy vízkeret irányelvet hoztak létre, amelynek következtében az idén a tatai tóra – nemzetközi támogatással – tervezési programot dolgoznak ki annak érdekében, hogy horgászhassanak, fürödhessenek, evezhessenek a tóban. Ha az ember használja a vizet, akkor hatással van a vízre. S csak a vízhasználók közösen tudják az unokáink számára is megőrizni a vizet, s nekünk kell tennünk annak érdekében, hogy a víz minősége mindenre alkalmassá tegye a tavat. A tó nem nélkülözheti a gondoskodást. A vízügyi igazgatóság feladata éppen ez a gondoskodás, s feladata az is, hogy a használók között konszenzust teremtsen. Olyan műszaki feltételrendszert kell létrehozni, ami a többcélú hasznosítást segíti elő. A többcélú hasznosításról azonban nem a vízügyesek, hanem a használók döntenek. Most a halászaté a szó, ezen a napon a halászokat ünnepeljük.

H. Gy.

Drezdában jártunk

2002. szeptember 12–16. között magyar delegáció utazott Drezdába, a „Ponty feldolgozása és értékesítése" címmel rendezett nemzetközi workshopra. A magyar küldöttség 10 fős, halas szakemberekből álló csoportként vett részt a három napos workshop keretében rendezett konferencián, amelyet követően további érdekes programokat szerveztek a szász vendéglátók, pl. nemzetközi halétel-bemutató, halfeldolgozó látogatás és a drezdai halpiac megtekintése.

Az első napon rendezett konferencián a magyar küldöttség mellett a cseh, lengyel, és osztrák csoport is részt vett. A konferencia megnyitása után a Szász Állami Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztérium részéről *Werner Sarodnik* úr tájékoztatta a megjelenteket az EU feltételek szerint megvalósított német halfeldolgozásról. Elmondta, hogy az EU bővítése miatt a következő években a közös pontypiac kialakítása lesz a feladatuk, mivel az újabb országok belépésével a pontypiac helyzete változni fog. A magyar, lengyel, cseh túltermeléssel a piac összeomolhat. A környezetvédelmi és gazdálkodási tevékenység kiegyenlítése, összehangolása érdekében 2001-ben az EU egy közös ponty munkacsoportot hozott létre, melyben Magyarország, Csehország és Lengyelország képviselői is benne vannak. Reményüknek adott hangot, miszerint a munkacsoport üléseit össze szeretnék kötni a következő években tervezett drezdai workshoppal.

A halfeldolgozásukkal kapcsolatban példaként említette újonnan alakult szervezetüket, a „Sachen Fish Kft."-t, ahol a szász pontytermelők különböző típusú és méretű feldolgozott pontytermékeket állítanak elő a fogyasztói szokásokat szem előtt tartva.

A szálkamentes termékek előállításra kidolgoztak egy programot, melyet „Carpio net" néven emlegetnek. Terveik között szerepel olyan szálkamentes termékek előállítása, melyeket üzemi konyhán, kórházakban, idősek otthonaiban, gyermekekkel foglalkozó intézményekben stb. kívánnak értékesíteni.

Dr. Martin Oberle, a Bajor Tartományi Halászati Hivatal munkatársa az étkezési ponty minősége a hagyományos tógazdálkodásban címmel tartott előadást. Ennek keretében beszámolt egy olyan 3 éves kísérleti eredményről, melyben a ponty zsírtartalmának vizsgálata és a fogyasztókra való hatása állt a középpontban.

Ezt követően a különböző országokból érkezett előadók saját országuk halfeldolgozási és marketingtevékenységéről tájékoztatták a hallgatóságot.

A csehek elmondták, hogy náluk is szezonális halfogyasztás jellemző. A fogyasztó nem kedveli a feldolgozott halat, elutasítja a feldolgozott termékeket, így elsősorban az élőhal eladás dominál. 1999 óta egyre erőteljesebb a marketing tevékenységük – hirdetések különböző újságokban, halas rendezvények, sajtókonferenciák, regionális kiállítások, – amit leginkább saját erőből finanszíroznak.

Lengyelországban a feldolgozás és értékesítés tekintetében még gyerekcipőben járnak. Az értékesített halmennyiség 90%-a élőhal. Azonban a fiatal családok egyre inkább a feldolgozott termékeket keresik. A legnagyobb forgalmat a hipermarketek bonyolítják. A marketing tevékenységük kapcsán említették, hogy azt ők is saját erőből finanszírozzák, bár keresik a támogatási lehetőségeket is.

Ausztriában a minőségi pontyra, regionális védjegyet alakítottak ki, ún. „waldfilteri ponty", amely mögött a tavak ellenőrzése áll. Náluk leginkább a ponty közvetlen értékesítése jellemző, ugyanakkor a feldolgozásukat is igyekeznek fejleszteni. Marketingtevékenységük kapcsán említették, hogy gyakran tartanak lehalászási ünnepeket, ami a hallal kevésbé ellátott települések lakóit is vonzza.

A magyar halfeldolgozás helyzetéről *dr. Csoma Antal*, a Haltermelők Országos Szövetsége elnöke tartott előadást.

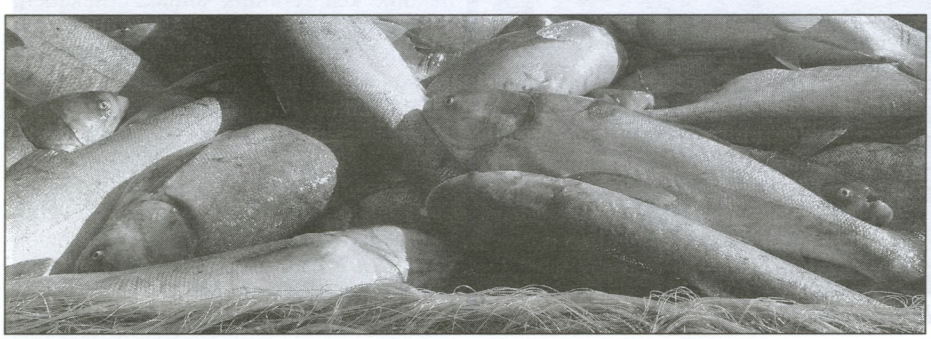

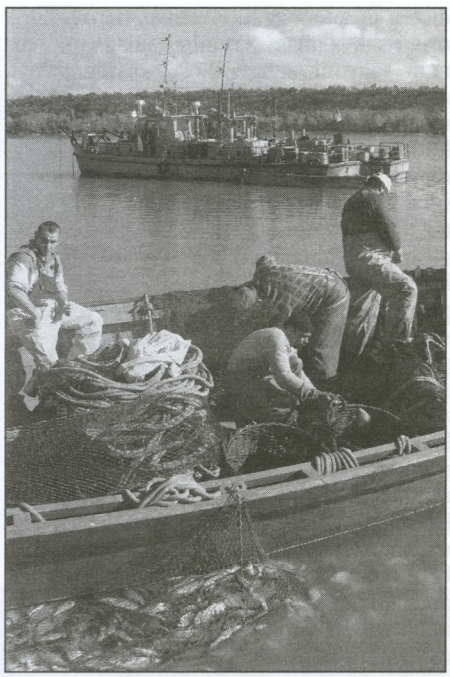

A konferencia zárásaként a következő tervek és célok kerültek megfogalmazásra:

– Minden résztvevő ország igyekezzen pontyforgalmazását, illetve kínálatát (akár új termékeken keresztül) saját országán belül növelni.

– Törekedni kell a halászati szövetkezeteknek a sokrétű és hatékony együttműködés megvalósítására.

– Következő évben (2003. őszén) is tervezik a workshop megrendezését, ahova a német partnerek szeretnének további országokat is meghívni.

A workshop keretében a különböző országokból érkezett szakácsok lehetőséget kaptak egy-egy kiváló, nemzeti ételekből összeállított menüsor elkészítésére egy drezdai étteremben (Barococo). Magyar szakácsaink jeleskedtek e témában, a pontypörkölt mellett bemutatásra került a híres bajai halászlé, melyet a német közönség szívesen fogyasztott.

A program részeként ellátogathattunk a wermsdorfi halfeldolgozóba is, ahol a feldolgozott termékek elsősorban fagyasztott és füstölt formában készülnek: 50%-ban tengeri, 50%-ban édesvízi halakból. A széles kínálatot a feldolgozó igyekszik biztosítani, főleg (3–5 kg súlyú) 1–2 személyes kiszerelésű termékeket állítanak elő. Közvetlen értékesítésre saját kocsikkal maximum 70 km távolságra viszik az árut, de értékesítést végeznek a kiskereskedelem, és a szupermarketek felé is. A halforgalmazás összetétele a következőképpen alakul: 30% étkezési forgalom, 50% horgászat, 20% direkt eladás és vendéglők felé történő értékesítés.

A workshop végén valamennyi résztvevő ellátogatott az I. drezdai halpiacra, ahol a delegáció tagjai megtekinthették a kínálatot, illetve beszélgethettek a termékeket kínáló árusokkal.

Bardócz

CÉGBEMUTATÓ

A Balatoni Halászati Rt. tevékenységéről

A Balatoni Halászati Rt. Magyarország természetes vízterületének mintegy felén gazdálkodik, száz éves szakmai tapasztalatok alapján. Feladatai közé tartozik a Balaton és a Kis-Balaton Vízvédelmi rendszer halállományának gondozása.

A Balatoni halászati Rt. az 1899-ben létrehozott Balatoni Halászati Rt., majd Balatoni Halgazdaság jogutódjaként 1993. január 1-én alakult át állami vállalatból társasággá. A részvénytársaság 75%-os tartós állami tulajdonú gazdálkodó szervezet, 1500 ha teljes üzemű halgazdaság és egy halfeldolgozó üzem van a tulajdonában. A BH Rt. pályázat útján nyerte el a Balaton halgazdálkodásának jogát, a szerződés szerint 2015-ig.

A társaság árbevétele 1998-tól kezdődően, az angolnahalászat fokozatos megszűnésével, valamint a busahalászat növekedésével fokozatosan csökkent és a vállalat eredményessége romlott.

A Balaton egyik fő vonzerejét a horgászati lehetőségek adják, így a Balatoni Halászati Rt.-nek jelentős szerepe van a balatoni idegenforgalom és a belföldi turizmus alakításában. Tavunkhoz évente százezer horgász látogat el, s rajtuk keresztül a balatoni halgazdálkodás csaknem ugyanennyi családot érint Magyarországon.

A Balatoni Halászati Rt. tisztában van azzal az óriási felelősséggel, amely a halállomány szabályozásában rá hárul: egyszerre kell a horgászturizmus érdekeit és a Balaton ökológiai állapotának megóvását szem előtt tartani.

A Balatoni halászati Rt. az éves rendszeres haltelepítéseket az üzemtervi előírásoknak megfelelően végzi. Kötelezettsége 250 tonna 0,2–0,3 kg-os (kétnyaras) ponty, 1 millió 3–4 cm-es (előnevelt) fogas süllő, 250 ezer darab előnevelt csuka, valamint 50 ezer darab egynyaras fogas süllő kihelyezése. Ezen felül mesterséges ívóhelyek telepítésével segíti egyes őshonos halfajok szaporodását. 2002-ben először az üzemtervi előíráson felül telepített 100 tonna méretes pontyot, valamint 5 ezer db előnevelt fogas süllőt is. A kihelyezések alapját a tógazdasági háttér teremti meg, így a telepített hal a Balaton vízgyűjtő területéről, a dél-dunántúli régióra jellemző tájfajtáktól származik.

A szűk értelemben vett balatoni halászat, halfogás az 1980-as évekre elvesztette élelmiszergazdasági jelentőségét Magyarországon. A prioritások megváltoztak: előtérbe került a környezet, a természet védelme és a fenntartható gazdálkodás kérdése. Az igények változásával azonban a halászati technika nem fejlődött, jelenleg is szinte az évszázados módszereket alkalmazzák a halászok.

Kádár Mihálytól búcsúzunk

(Tiszaalpár 2002. október 24.)

Kádár Mihály elment közülünk, halász-halállal; a tó mellett lett rosszul, aztán hazament és otthon érte a halál október 16-án. Mindnyájunk Istene nyugosztalja.... sokunk Misije, Miskája, Miskabácsija elköszönt. Szerényen, amilyen az élete volt. Senkinek nem okozott gondot, bajt és kötelező beteggondozást, halászott, hazament és meghalt. Szép halál, még akkor is el kell ezt ismernünk, ha az eltávozás fáj az ittmaradottaknak.

Néhány szó szakmai életútjáról: Ősi halászcsaládba született 1935 október 18-án, a Tisza mellett itt Alpáron. Már kisfiúként édesapjával járta a Tiszát és megtanulta a folyóvízi halászatot.

Az általános iskola után többre vágyott, mint az egyszerű halász foglalkozás. Beíratták a Szarvasi Mezőgazdasági Technikum Halászati Szakiskolájába, ahol 1961-ben végzett. Ebben az évben kezdte a Fejér megyei Dinnyésen, a Velencei tó mellett az ivadéknevelő tógazdaságának építését a Halászati Termelőszövetkezetek Szövetsége. A szakiskola és tanárai javaslatára alkalmazták Kádár Mihályt, akkor amikor még nem voltak tavak a területen; az építkezés felügyeletében vett részt, és amint nekem akkor mondta, álmodott arról, hogy egy nagyon szép gazdaság épül itt Közép-Dunántúlon, sok ivadékkal. Álmai valóra váltak és 1961-ben megindult a haltermelés.

Kitűnő dolgozók jöttek akkor Dinnyésre, elsősorban későbbi atyai jóbarátja *Verók János* telepvezető főhalászmester Hortobágyról és a környék halat szerető emberei. Közöttük ki kell emelnünk *Jónás Györgyöt*, aki majd főhalászmester lett Dinnyésen. A gazdaság feladata a halivadéktermelés volt. Ebben új szemléletet kellett bevezetni: a lehető legtöbb haszonhal szaporítása volt a feladat az ivadékneveléssel együtt. Csuka, süllő, balin, ponty, compó, harcsa és később a behozott kínai pontyfélék. Itt új módszereket kellett bevezetni érteni kellett a halhoz és sok ivadékot termelni. Ezekben Kádár Mihály méltó társa volt *Antalffy Antalnak* a halászati szövetkezetek országos főagronómusának, aki irányította a gazdaság működését. Az első két év után nyilvánvalóvá vált, hogy otthon kell a Dinnyésen gyakorolt, köztük a *Woynarovich Elek* féle pontyikrakezelés nagyüzemi alkalmazásának. Sok-sok állami vezető közreműködésével és anyagi támogatást nyújtó segítségével 1963-ra megépült a nemzetközi halászat első pontyos tógazdasági keltetőháza Dinnyésen.

Itt találta meg igazi életelemét Kádár Mihály. Úgy szaporította a különböző halakat mint senki más. Csodájára jöttek a külföldiek keletről és nyugatról és ő mindenkinek megmutatta a lényeget. Több felfedezést tett pl. az ikrás pontyok ikravezetőjének lefejés előtti elzárását, ami világmódszerré vált. Ugyanígy a betelepített kínai pontyfélék szaporításában is sok maradandót alkotott. Lelke volt a dinnyési keltetőháznak. Akkor amikor Dinnyés európai hírnévre tett szert és ebben Kádár Mihálynak nagyon nagy része van. El kell mondanom, hogy ezt az alkotó munkát szerényen végezte. Sohasem tolta magát az előtérbe, a dicsőséget hagyta nekünk munkatársainknak. „Én halász vagyok nem tudós". Mondotta nekem egyszer, amikor kértem, hogy írjuk le felfedezéseit.

Aztán elváltak dinnyési útjaink én Százhalombattára kerültem 1970-ben. Megkértem a Szövetség vezetőit, hogy jöhessen hozzánk Kádár Mihály. Megengedték és akkor a halászvilág legnagyobb keltetőházának a főnöke lett. A ma már világhírű magyar gyakorlati halszaporítási módszereinek egyik megalkotója. Ezekről öt nyelven megjelent könyvet adtak ki. Szerettem volna Mihályt is idézni, a válasz a nem volt. Ismét „én nem vagyon kutató". 1977-ben eljött Battáról. Miért? – kérdeztem; „Szeretnék visszamenni a Tisza mellé". Így került ide Alpárra a Virágzó HTSZ elnökeként és nagyon sikeres volt itt is. Aztán a Magyar Országos Horgászszövetség alkalmazta – rövid ideig – végül a Szolnoki Halászati Szövetkezethez majd a Szajoli Halász Kft.-hez került. Ebben a munkakörben érte a halál. Szeretném megköszönni a Kft.-nek hogy Mihályt a saját halottjának tekintette.

Misi! Az Isten nyugosztaljon. Legyen béke poraidon és munkád nyomán is boldog a magyar halászat.

Tisztelettel, az egész halászszakma képviseletében őszinte részvétet tolmácsolok hozzátartozóinak. Kérem legyen béke szívükben és nyugodjanak meg a megváltozhatatlanban.

Tölg István

Az Európai Unió halászata és haltermelése (1.)

Tengeri halászat

Az EU halászatára jellemző a tengeri halászat túlsúlya mind a termelés, mind pedig a halászati politika tekintetében. A tengeri halzsákmányt szinte teljes egészében az EU-hoz tartozó halászati vízterületeken fogják, de a fogások mennyisége és értéke évek óta folyamatosan csökken. Az összes kiszállított hal mennyisége 27%-al csökkent 1992 óta, míg a fogások értéke 18%-al esett vissza ugyanezen időszak alatt. Az összes tagországban a kiszállított összes fogás 6,4 millió tonna volt 1999-ben. Ennek 50%-át adták az úgynevezett „pelágikus" (vízközi térben élő) halak (pl. makréla, hering, tőkehal). A fogások értékének nagy részét adó magasabb árú fajok csak az összes fogás 10%-át adják, míg mintegy 1 millió tonna halat hallisztnek és halolajnak dolgoznak fel. Tömegében a legtöbb halat Dánia halássza (1,4 millió tonna), de ennek 80%-a ipari felhasználásra (halliszt) kerül. Mennyiség tekintetében a második legnagyobb halászattal rendelkező ország Spanyolország (1,2 millió tonna), de mivel a fogott halak nagy része az értékes halak közül kerül ki, értékben ez az ország adja az EU halászatának negyedét (1,6 milliárd euró)

A halászatban, beleértve a feldolgozást és az akvakultúrát is mintegy 526 ezer ember dolgozik, ebből 133 ezren Spanyolországban illetve 107 ezren Olaszországban.

A halászat számos gonddal küzd az Európai Unióban, amelynek fő oka a tengerek túlhalászottsága és ebből eredően az értékes és biztos piaccal rendelkező fajok mennyiségének csökkenése. Jelenleg a halászati kapacitás (hajók, halászok, stb.) jóval nagyobb, mint azt a tengerek halállománya szükségessé tenné, ezért szigorúan szabályozni kell a halászat mértékét. E szabályozás folyamatos vita tárgya a tagállamok között, de korlátozni kell a halászatot mert a felmérések szerint számos faj állománya annyira lecsökkent, hogy már fennmaradása is kétséges.

A csökkenő erőforrások, az alacsony jövedelmezőség, a törékeny piac és a szektorban növekvő munkanélküliség rengeteg feladatot ró az EU halászati hatóságaira, amelyek feladatait a Bizottság Halászati Főigazgatósága szervezi és fogja össze. A Főigazgatóság a Mezőgazdasági Főbiztos illetékességi körébe tartozik, aki felelős a Közös Halászati Politika jelenleg folyó reformjáért is.

Haltermelés az Európai Unióban

Az európai haltermelés az elmúlt 20 évben olyan fejlődésen ment át, aminek révén az Európai Unió halászati ágazatának igen fontos elemévé vált. A jelenlegi becslések szerint az összes tagállam haltermelése eléri az 520 ezer tonnát. Amikor a 70'es és 80'as években a termelés rohamosan fejlődni kezdett, még csak kis mennyiségeket tudott előállítani és a piaci lehetőségeknél fontosabbak voltak a termelés technológiai problémái. A halszaporítás (tengeri fajok) és a haltakarmányozás területén elért kutatási eredmények termelésbe történő átültetésével a szektor rohamos fejlődésnek indult, nem csak Európában hanem az egész világon. A termelés növekedése egybeesett számos társadalmi és gazdasági változással is. Így például ez volt az a periódus amikor eltűntek a kis halboltok és felváltották őket a nagy élelmiszer áruházláncok, ami forradalmasította az élelmiszer ellátók és a vásárlók helyzetét is. Ugyancsak ebben az időben kerültek előtérbe a környezet védelmének kérdései, ami sok esetben korlátozta a csupán a termelésre koncentráló fejlődést.

A gazdasági és társadalmi körülmények egyre jobban nyomták lefelé az árakat, miközben szükségessé vált a minőségi mutatók bevezetése és egyre nehezebb lett a termeléshez helyet vagy engedélyt kapni. Az elmúlt évtizedben újabb jelentő változások voltak hatással az EU haltermelésére, amelyek közül a legjelentősebb talán a BSE és dioxin botrányok voltak. Ezek jelentős hatással voltak az élelmiszer higiénia és élelmiszerbiztonság jogi szabályozásának kialakítására, az alkalmazható tápokra, de a fogyasztói bizalom alakulására is.

Mindezek és a fenntarthatóság, mint a termelő tevékenységek egyik legfontosabb globális elvárása, beépültek a haltermelés fejlesztési stratégiáiba.

A haltermelés fejlődése, azonban így is töretlen volt az egész világban, és 1970-től a világ termelésének 2%-át adó EU-s haltermelés 7,9% átlagos növekedést mutat, míg a világ haltermelésének volumene 10,4%-al növekedett. Az európai haltermelés növekedése erőteljesebb volt, mint az EU-n belül, ami jórészt Norvégia, Törökország, Lengyelország, stb. haltermelésének erőteljes fejlődésével (*1. ábra*).

Látható, hogy az Európai Unióban legnagyobb mennyiségben pisztrángot termelnek, aminek két fő piaci végterméke az úgynevezett „nagy pisztráng" (1 kg felett) és az adagos pisztráng (250–350 g) (*1. táblázat*). E nagy termelési tradíciókkal rendelkező halfaj mennyisége és piaca évek óta stabilnak mondható. Jelentősebb termelői Olaszország (42 000 t), Franciaország (35 000 t), Dánia és Spanyolország (30 000 t) valamint a jelentős piacot is jelentő Németország (27 000 t).

Az értékes ragadozó halak közül az angolnát termelik még nagyobb mennyiségben, elsősorban Hollandiában (4 000 t), Olaszországban (2 500 t) és Dániában (2 200 t). Az üvegangolna árának drasztikus növekedésével párosuló túltermelés és a Kínából érkező piaci angolna miatt az angolna szektor egyre mélyülő válságban van.

Az EU legdinamikusabban fejlődő haltermelési ágazata a tengeri haltermelés, azon belül a mediterrán akvakultúra, amely csaknem hatszorosára növekedett az elmúlt években és mára jelentős piaci gondokkal küszködik.

(Folytatjuk)

B. T.

1. táblázat: Az Európai Unióban a főbb haltermelő országok a következők (FEAP 2001 évi adatai)

Egyesült Királyság	30%	161 000 tonna
Görögország	12%	67 000 tonna
Olaszország	12%	65 000 tonna
Franciaország	11%	60 000 tonna
Spanyolország	9%	48 000 tonna
Dánia	7%	40 000 tonna
Németország	7%	36 000 tonna
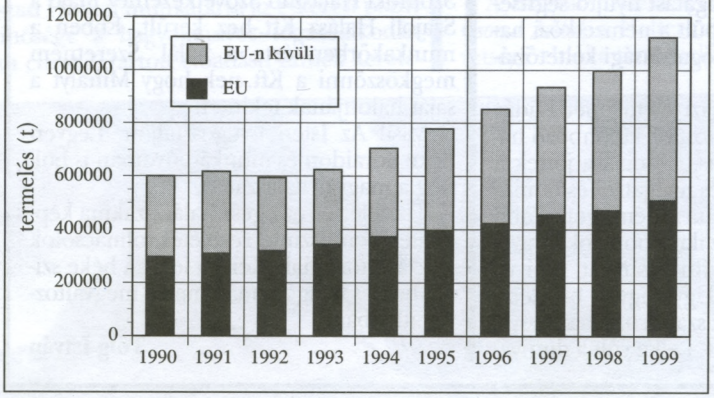
1. ábra: Európa haltermelésének fejlődése (FEAP 2001)